

ויהיו ממשיכים לאמונות חיות. תודה לחבר השופטים בשם הוצאות הספרים שספריהם זכו בפרס.

הפנחה

בפתגם בשפת אידיש מצאתי שכדי להציג ספר חייב אדם להיות בעל צליל של קורח וצליל כוחות של שולן הגיבור. איני יודע מהו צליל של הגב. ד"ר דז'יטלובסקי, אבל יודע אני שכלות של שולן הגיבור יש בה. אני מאמין את הספרת ד"ר דז'יטלובסקי לקבל את פרס זאב אתן"ד.

צעשה בצעיל רקדן -

ניצוקים לצתן הפרס לדינה דז'יטלובסקי

שלשה רכיבים בכותר של הספר. המסקרנים את הקורא הצעיר: מעשה - וכבר הוא סקרן לדעת מהו. במעיל - הרי מעיל הוא בחזקת דומם, איך מתקשר אליו מעשה? ורקדן - איך יכול מעיל ליהפך לרקדן? באקספרוזיציה לסיפור, מציגה דז'יטלובסקי במילים ספורות את השמות הפועלים בסיפור: סבא, טלי נכדתו, התול קטנטון, כיסים במעיל וממתקים. הגיבור של הסיפור הוא החתול, מעלליו שלו - בחרקדת המעיל, שלא בכוונה. אך המעיל הרקדן נראה בעיני הסביבה כמראה פלא: "וכל ילדי השכונה מגדול ועד קטן באו לראות את המעיל הרקדן".

העלילה היא בעלת היקף מצומצם ומוליכה ישירות אל הסוף, אך בתוך העלילה משולבות אפיזודות קטנות המצטרפות הישר לרקמת העלילה אולם הן מובנות גם לקורא הצעיר ואינו מתקשה להבין את הרצף שבהן. הפרס הניתן על ספרה "מעשה במעיל רקדן", אינו אלא עילה לבטא בהוקרה את יצירתה לטף, בכתיסת ספרים נוספים, שבהם הצטיינה ברגישות להבנתם של הקוראים הצעירים. מקורייתה של דז'יטלובסקי היא שכל סיפוריה הגיבורים הם בובות-שחקניות, פרי ידיה.

המסופר מוגש בצורה בהירה בלשון קולחת ופשוטה, אף כי המחברת עלתה מפולין בגיל שבין עצה לזקנה ולא ספגה את ידיעותיה בלשונו כגירסה דינקותא.

החומרים שעליהם היא בונה את העלילה מוכרים וקרובים לילד ולקוחים מעולמנו.

בסיפוריה מובלעים אהבה לבעלי-חיים ושאיפה לעזרה לטובב את הילדים. מודגשת סימפטיה רבה לסבים ולזקנים כאילו באה לומר "אל תתרחק מהדור שקדם לך ותאהבו".

ויש בספריה מסר חינוכי סמוי, אך אין היא מטיפה מוסר לקוראיה ולשומעיה, אלא מתוך העלילה משתמע לקח טוב, ומכאן השאיפה לסוף-טוב התואם את גיל קוראיה.

על כל אלה החלטנו, פה אחד, להעניק לדינה דז'טלובסקי פרס זאב לשנת תשנ"ד.

פרופ' זהר שביט   ד"ר מנחה גלבוע   גרשון ברגסון

דבר מקבלת הפרס: דינה דז'טלובסקי

בני משפחתי האהובים! ידידי היקרים! אורחים נכבדים! היום יום מיוחד בחיי חנני מקבלת פרס לספרות ילדים הודות לספרי אשר לא מזמן יצא לאור, "מעשה במעיל רקדן".

אני מקבלת את הפרס בשמחה ומודה למשרד החינוך והתרבות ולוועדת השופטים אשר העניקה לי את הפרס הזה.

בחיי אדם כמו באגדה, הכל אפשרי. הרי כשעליתי ארצה בגיל קרוב לשישים לא ידעתי מלה עברית והנה במרוצת הזמן, עד היום הזה, יצאו לאור שנים-עשר ספרים שלי לילדים. האם אין זאת כמו באגדה? איך קרה הדבר?

על כך כתבה מירה מאיר" לפני שנים באחד הספרים שלי.

"כשדינה באה ארצה, היא עוד לא ידעה עברית, אבל ידעה לעשות בובות לתיאטרון ויחד אתן היא למדה עברית. זה לא היה קל, אבל לבסוף - עובדה הן למדו. ובהמשך, היום עובדת דינה כך: מחברת מחזה, ואחר-כך עושה את הבובות, וגם את כל החפצים הנחוצים לבובות בהצגה, ואז היא מציגה בפני ילדי הגנים, ולבסוף הופכת את ההצגה לספר".

וזה נכון. הספרים שלי "צמחו" מההצגות שלי. לפני שנים רבות, עוד בפולין, נדבקתי במחלת תיאטרון בובות. אז, לא תיארתי לעצמי שעובדה זו תהווה נקודת מפנה בחיי. וכך באמת קרה הדבר. כשבאתי ארצה, ולא היתה לי כל אפשרות להמשיך בעבודתי המקצועית בחינוך הילד הרך, פניתי לכיוון תיאטרון הבובות. כבר בשנת 1958 הצגתי בגני ילדים את ההצגה הראשונה שלי "מה קרה לכלבלב מיקי".

מתי ואיך קרה שהפכתי מחזה לסיפור? זכור לי יום בו נולד הרעיון. היה זה בגן ילדים בגבעתיים. הצגתי אז את ההצגה "מה קרה לבובה של רותי". במקרה היתה שם המפקחת הראשית על גני ילדים, ניצה נפתלי ז"ל. אחרי ההצגה אמרה לי: "דינה, יש לי רעיון. כתבי את ההצגה בצורת סיפור, אנחנו נעזור לך, צלם יצלם את הבובות ויצא ספר יפה לילדים". כך עשיתי. ובשנת 1960 יצא לאור הספר הראשון שלי: "מה קרה לבובה של רותי". עד סוף ימי אהיה אסירת תודה לניצה נפתלי ז"ל.

עדיין אני ממשיכה בתיאטרון בובות, ממנו "צמח" גם "המעיל הרקדן". אני מודה לאבנר כץ על איוריו היפים בספרי, אני מודה לעורכות מירה מאיר ועדנה קרמר, אשר תמיד הושיטו לי עזרה, ולא פעם הציעו עצה מועילה.

אני מודה גם להוצאת "ספרית פועלים" אשר במשך שנים רבות הוציאה לאור את ספריי והקפידה על הצד האסטטי של הספר.

לסיום, ביום זה, ברצוני להזכיר את אלה אשר עזרו לי בראשית דרכי בארץ. במיוחד אזכיר את ד"ר מיכאל הנדל ואשתו חנה, ידידתי הנאמנה ז"ל. ד"ר הנדל עזר לי לקשור קשרים עם אנשי חינוך, וכך נפתח בפני השער לעולם הקסום של גני ילדים בארץ. ולבסוף הבן שלי רישרד ז"ל, אז רופא צעיר, ידידי הנאמן. דאגתו הגדולה היתה לאפשר לי להמשיך בעבודתי ולהיות פעילה ומועילה בארץ. הוא אשר תיכנן ובנה במו ידיו את המיתקן המקורי

לתיאטרון. הוא אשר עזר לי לפתור כל מיני בעיות טכניות. כל הישג בעבודתי
 גרם לשמחתנו המשותפת.
 יהי זכרו ברוך.

הצנחה:

ספרה e רציה הרניק "אחי אחי" טאן כאק אנצקה. אקרא אנאיכס את עירא le זאב: "אחי
 כן הצאוק" שהזכר גס צ"י נ'ין אאירס ג'י.

מן הפרות הבשלים המתוקים לטעם, את זמר העולם בעינינו לשמות, פשוט לחיות.	מן הפרות הבשלים המתוקים לטעם, את זמר העולם בעינינו לשמות, פשוט לחיות.	ילדי כל העולם, הפוקחים עינים מול שמים טהורים- וטוב,	ילדי כל העולם, הפוקחים עינים מול שמים טהורים- וטוב,
ואם אבא איננו שומע, ועקי! מנצקת ילדים הרוצים לחיות העולם יתעצב.	ואם אבא איננו שומע, ועקי! מנצקת ילדים הרוצים לחיות העולם יתעצב.	הרצים ברגלים יחפות בנפש הרטב, המלקטים לזרים את פרחי- הפר,	הרצים ברגלים יחפות בנפש הרטב, המלקטים לזרים את פרחי- הפר,
ואו - שאו עינים מול שמים ושמש וארץ וגם, באלה הפוקחים את טובם לכלנו, לכלם, השקעו: "אנו נהיה גדולים לא מטמא ידנו בדם".	ואו - שאו עינים מול שמים ושמש וארץ וגם, באלה הפוקחים את טובם לכלנו, לכלם, השקעו: "אנו נהיה גדולים לא מטמא ידנו בדם".	השולחים בנהרות את ספינות- הנזר, הקופצים ב"קלפים" - רגל אחת ב"ארץ" ושמים ב"שמים" - רגע אחד, הביטו לאבותיכם אשר בעינים ואמרו: אבא, אנו רוצים לחיות,	השולחים בנהרות את ספינות- הנזר, הקופצים ב"קלפים" - רגל אחת ב"ארץ" ושמים ב"שמים" - רגע אחד, הביטו לאבותיכם אשר בעינים ואמרו: אבא, אנו רוצים לחיות,

ניצוקים לצתן הפרס לרעיה הרניק על ספרה: אחי אחי

רעיה הרניק מתמודדת בספרה עם נושא כואב וקשה מנשוא: השכול. בחירתה
 בנקודת התצפית של האח, והפכחון הרב שבו מתואר השבר שנפער בחיי בני
 הבית כולם, עושה את אחי אחי לספר שאי אפשר לחרפות מקריאתו וגם אי
 אפשר שלא לכאוב את כאבו.

הספר כתוב ביד אמן רגישה, ומאיר את הנושא מנקודת מבט מיוחדת, נקודת
 המבט של אח צעיר, החווה את אובדן האח הבכור, ששימש עבורו מודל